

ВПЛИВ ЛІКУВАННЯ ТІОТРОПІУМ БРОМІДОМ НА СТАН ПЕРОКСИДНОГО ОКИСНЕННЯ ЛІПІДІВ У ХВОРИХ НА ХРОНІЧНЕ ОБСТРУКТИВНЕ ЗАХВОРЮВАННЯ ЛЕГЕНЬ

У статті наведено результати визначення стану показників пероксидного окиснення ліпідів у хворих на хронічне обструктивне захворювання легень та їх зміни при застосуванні в схемі лікування капсул для інгаляцій, які містять тіотропіум бромід.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: хронічне обструктивне захворювання легень, пероксидне окиснення ліпідів, тіотропіум бромід.

ВСТУП. На сьогодні у світі нараховують близько 600 млн хворих на хронічне обструктивне захворювання легень (ХОЗЛ), серед них щорічно вмирає понад 3 млн [5]. Згідно з прогнозом експертів ВООЗ, до 2020 р. ХОЗЛ займе 5-те місце серед причин смертності та інвалідності дорослого населення розвинутих країн світу [3]. Велика розповсюдженість ХОЗЛ, недостатня ефективність існуючих методів лікування і профілактики, а також зростання інвалідизації в працездатному віці визначають ХОЗЛ як одну з найактуальніших проблем у сучасній клінічній пульмонології, що зумовлює необхідність вивчення механізмів розвитку захворювання та пошуку ефективних способів лікування [7].

Відомо, що внаслідок токсичної дії полютантів та інфекційних збудників на дихальні шляхи відбуваються морфофункціональна перебудова мукоциліарного апарату, порушення неспецифічного захисту і дисрегуляція імунної відповіді, що зумовлює виникнення хронічного запалення і малозворотної бронхообструкції [6]. За умов хронічної запальної реакції посилюються тканинна гіпоксія і вільнорадикальні процеси, а також активується пероксидне окиснення ліпідів (ПОЛ) [1]. Аномальна хронічна запальна реакція в легенях хворих на ХОЗЛ відбувається у відповідь на вплив шкідливих часток і газів, що призводить до надмірної активації вільнорадикальних реакцій і створює умови для структурної перебудови мукоциліарного апарату та погіршення вентиляційно-дифузійних процесів, що,

© Н. І. Пера, 2013.

у свою чергу, зумовлює виникнення тканинної гіпоксії з подальшим розвитком фіброзних змін паренхіми легень і блокадою мікроциркуляторного русла [2].

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ. Обстежено 46 хворих на ХОЗЛ III стадії у фазу загострення. Усі пацієнти були чоловічої статі віком від 38 до 65 років. Згідно зі стандартами, затвердженими наказом МОЗ України за № 128 від 19.03.07 р. [4], у всіх хворих проводили клінічне, лабораторне та інструментальне дослідження, а також оцінювали показники ПОЛ та системи антиоксидантного захисту організму (АОЗ).

Учасників дослідження було поділено на дві групи: 1-ша – 18 пацієнтів із ХОЗЛ III стадії, яким призначили флютиказону пропіонат (250 мкг) та салметерол (25 мкг) по одній інгаляції 2 рази на день (без тіотропіуму броміду); 2-га – 16 пацієнтів із ХОЗЛ III стадії, яким призначили: флютиказону пропіонат (250 мкг) та салметерол (25 мкг) по одній інгаляції 2 рази на день і тіотропіуму бромід (Спірива) у дозі 18 мкг по одній інгаляції на день.

Функцію зовнішнього дихання вивчали за допомогою комплексу "Кардіо-Спіро".

Стан процесів ПОЛ у хворих на ХОЗЛ досліджували двічі: до початку застосування одного з двох режимів лікування та через 12 місяців після його проведення.

Інтенсивність процесів ПОЛ оцінювали за кількістю малонового діальдегіду (МДА) і дієнових кон'югатів (ДК) у периферійній крові, вміст яких визначали за методом Z. Placer. Про стан системи АОЗ свідчили активність супер-

оксиддисмутази (СОД) і вміст вітамінів А та Е в крові. Активність СОД визначали за методом Є. Є. Дубініної і співавт. Вміст вітамінів А та Е досліджували за Р. І. Черняускене і співавт.

Статистичну обробку отриманих даних проводили за допомогою ліцензійних програмних продуктів, які входять у пакет "Microsoft Office Professional 2000", з використанням t-критерію Стьюдента.

РЕЗУЛЬТАТИ Й ОБГОВОРЕННЯ. Клінічну ефективність досліджуваних методів лікування оцінювали за величиною ОФВ1, % (табл. 1).

При дослідженні стану процесів ПОЛ у хворих на ХОЗЛ виявлено надмірну ліпопероксидацію, про що свідчило значне зростання

Таблиця 1 – Динаміка показників функції зовнішнього дихання у хворих на ХОЗЛ при різних методах лікування

Показник		До лікування	Через 12 міс.
ОФВ1, %	1-ша група	50,9±0,6	59,4±0,4*
	2-га група	51,7±0,7	64,2±0,5**

Примітки. У цій і наступній таблицях:

1) * – достовірність різниці порівняно з показником до лікування (p<0,05);

2) * – достовірність різниці порівняно з показником у 1-й групі (p<0,05).

Таблиця 2 – Величина ПОЛ та активність АОЗ у хворих на ХОЗЛ

Показник	1-ша група (n=18)		2-га група (n=16)	
	до лікування	через 12 міс.	до лікування	через 12 міс.
МДА, ммоль/л	3,33±0,11	3,08±0,10*	3,50±0,12	2,82±0,08* **
ДК, ммоль/л	18,70±0,15	18,19±0,17*	18,76±0,20	17,98±0,15* **
СОД, %	8,80±0,16	9,31±0,11*	8,80±0,16	10,17±0,19* **
Віт. А, ОД	2,21±0,03	2,24±0,03	2,20±0,03	2,29±0,05*
Віт. Е, ОД	16,01±0,13	16,04±0,14*	16,24±0,13	16,88±0,14*

вмісту МДА і ДК у крові (табл. 2). При аналізі стану системи АОЗ організму відзначено пригнічення її активності у всіх пацієнтів із ХОЗЛ. На це вказували зниження активності СОД і зменшення вмісту вітамінів А та Е в крові.

При аналізі динаміки показників рівня ПОЛ та АОЗ організму під впливом тіотропіуму броміду у хворих на ХОЗЛ виявлено достовірне зменшення вмісту МДА і ДК та нормалізацію активності СОД у крові. Отримані результати свідчили про часткове усунення дисбалансу ПОЛ/АОЗ, що мало позитивний вплив на перебіг захворювання.

ВИСНОВКИ. У хворих на ХОЗЛ, в терапевтичних схемах яких додатково з флютиказону пропіонатом (250 мкг) та салметеролом (25 мкг) було застосовано капсули з порошком тіотропіуму броміду, ефективність дванадцятимісячного курсу лікування була вищою, ніж у групі порівняння, пацієнти якої отримували лише флютиказону пропіонат (250 мкг) та салметерол (25 мкг). Це проявлялося зменшенням вмісту МДА і ДК та нормалізацією активності СОД у крові, що, відповідно, усувало дисбаланс ПОЛ/АОЗ і мало позитивний вплив на перебіг захворювання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Коррекция реологических свойств крови в комплексном лечении больных с декомпенсированным хроническим легочным сердцем [Текст] / В. К. Гаврисюк, Н. И. Гуменюк, Я. А. Дзюблик [и др.] // Кровообіг та гемостаз. – 2005. – № 3–4. – С. 125–128.

2. Перцева Т. А. Морфологические изменения слизистой оболочки бронхиального дерева при хроническом обструктивном заболевании легких и их значение в диагностике стадии заболевания [Текст] / Т. А. Перцева, И. В. Ивах // Укр. пульмонолог. журн. – 2009. – № 1. – С. 50–51.

3. Перцева Т. О. Медико-соціальні аспекти інвалідності при хронічному обструктивному бронхіті [Текст] / Т. О. Перцева, С. С. Паніна, В. М. Концур // Укр. пульмонолог. журн. – 2004. – № 4. – С. 12–15.

4. Про затвердження клінічних протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю "Пуль-

монологія": наказ МОЗ України № 128 від 19.03.07 р. [Текст] / Міністерство охорони здоров'я України. – К., 2007. – 146 с. – (Нормативний документ МОЗ України).

5. Фещенко Ю. И. Актуальные вопросы хронического обструктивного заболевания легких [Текст] / Ю. И. Фещенко // Укр. пульмонолог. журн. – 2010. – № 1. – С. 6.

6. Barnes P. J. Chronic obstructive pulmonary disease molecular and cellular mechanismus [Text] / P. J. Barnes, S. D. Shapiro, R. A. Panwels // Enr. Respir. J. – 2003. – 22. – P. 672–688.

7. Global Initiative for Chronic Obstructive Lung Disease (GOLD) / Global strategy for diagnosis, management and prevention of chronic obstructive pulmonary disease. NHLBI/WHO workshop report. Publication Number 2701, Update 2006. GOLD <http://www.goldcopd.com>.

ВЛИЯНИЕ ЛЕЧЕНИЯ ТИОТРОПИУМ БРОМИДОМ НА СОСТОЯНИЕ ПЕРОКСИДНОГО ОКИСЛЕНИЯ ЛИПИДОВ У БОЛЬНЫХ ХРОНИЧЕСКИМ ОБСТРУКТИВНЫМ ЗАБОЛЕВАНИЕМ ЛЕГКИХ

Резюме

В статье приведены результаты определения состояния показателей пероксидного окисления липидов у больных хроническим обструктивным заболеванием легких и их изменения при применении в схеме лечения капсул для ингаляций, содержащих тиотропиум бромид.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: хроническое обструктивное заболевание легких, пероксидное окисление липидов, тиотропиум бромид.

N. I. Reha
I. YA. HORBACHEVSKY TERNOPIL STATE MEDICAL UNIVERSITY

EFFICIENCY OF TREATMENT WITH TIOTROPIUM BROMIDE ON THE LIPOPEROXIDATION SYSTEM OF PATIENTS WITH PULMONARY CHRONIC OBSTRUCTIVE PULMONARY DISEASE

Summary

The article presents the results of determination of lipoperoxidation system in patients with chronic obstructive pulmonary disease and its changes by using of capsules for inhalation containing tiotropium bromide treatment.

KEY WORDS: chronic obstructive pulmonary disease, lipoperoxidation, tiotropium bromide.

Отримано 11.04.13

Адреса для листування: Н. І. Рега, Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського, м. Волі, 1, Тернопіль, 46001, Україна.